

Vijftiende Woord ter bemoediging

BEZETTING EN BEVRIJDING

Deze week staat in het teken van de herdenking van 4 en 5 mei. Onze media besteden veel aandacht aan de Duitse bezetting en de bevrijding van ons land. Door films en artikelen in de kranten krijgen wij opnieuw een beeld van de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog maar ook van de vreugde om de bevrijding van het nationaalsocialisme door de geallieerden.

bevrijding

Nu de wereld al meer dan een jaar in de greep van de coronapandemie is, beseffen wij des te meer de betekenis van vrijheid. Door de druk op ons zorgsysteem zijn vrijheidsbeperkingen noodzakelijk en de meeste burgers hebben daar begrip voor. Maar naarmate de crisis langer duurt, worden de beperkingen moeilijker te dragen. Wij horen dat alom in onze samenleving. Gelukkig gaat Nederland langzaam maar -hopelijk ook- zeker van het slot. Toch zijn de opgelegde beperkingen niets in vergelijking met de onvrijheid tijdens de oorlog. Op dit moment vallen er geen bommen, zijn onze supermarkten overvloedig gevuld en hoeven wij niet bang te zijn dat wij naar willekeur worden gearresteerd en gemarteld. Wij hebben de vrijheid om ons geloof te belijden. En mensen mogen de meest vreemde complottheorieën verspreiden doordat wij een vrijheid van meningsuiting kennen. Tegen de achtergrond van de terreur tijdens de oorlog kunnen wij de ellende van vandaag relativeren.

Bezetting

De jaren 1940 - 1945 waren zware jaren. Allereerst natuurlijk voor onze joodse medeburgers. Zij werden massaal afgevoerd en vermoord. Alleen al in Auschwitz werden een miljoen mensen fabrieksmatig vermoord en de meesten hadden een joodse achtergrond. Maar voor de andere Nederlanders waren de oorlogsjaren ook moeilijk. Ik hoorde van mijn eigen ouders de voortdurende zorg om voldoende voedsel. Veel, vaak grote, gezinnen, leefden van maaltijd naar maaltijd. Alles was geconcentreerd op de eerste levensbehoeften.

De ellende van de Tweede Wereldoorlog roept ook indringende vragen op. Vragen rond de diepgang van de beschaving en de kerstening. Hoe diep gaan onze beschaving en hoffelijkheid als het leven moeilijk wordt? En hoe was het mogelijk dat in Duitsland, het land van grote schrijvers, dichters en componisten, een belangrijk deel van de bevolking het anti-evangelie heeft omarmd. Had de eeuwenlange evangelieverkondiging werkelijk het hart van de Duitse bevolking bereikt? Niet het recht van de zwakke maar van de sterkste werd de norm. Er heerste een dodelijke haat tegen de Joden, het volk van Gods eerste liefde. Leugen en geweld waren aan de orde van de dag. En het naziregime heeft Europa en de rest van de wereld in een verschrikkelijke oorlog gestort. Miljoenen mensen, vaak hele jonge soldaten, hebben hun leven verloren.

Afgelopen zondag lazen wij tijdens de Eucharistie het evangelie van de wijnbouwer, de wijnstok en de ranken. In Duitsland had tijdens het naziregime een belangrijk deel van de bevolking de wijnbouwer, de God van de Bijbel, losgelaten. En evenzeer hadden zij zich losgemaakt van de wijnstok, Jezus Christus. Verrotte vruchten van vernietiging en dood waren het resultaat.

De wijnstok en wijzelf

Het verhaal over de wijnbouwer en de wijnstok behoort in het evangelie naar Johannes tot de afscheidsrede van Jezus. Jezus ziet de vijand steeds dichterbij komen. Zijn arrestatie, marteling en gewelddadige dood zijn aanstaande. Tegen die spannende achtergrond roept Hij zijn leerlingen op om hecht met Hem verbonden te blijven. Hij is de wijnstok die vruchtbaarheid geeft aan zijn vrienden. Hij is de waarheid in persoon. Waarheid is in de Bijbel geen abstracte zaak, integendeel. Bijbelse waarheid heeft alles te maken met waarachtigheid; met betrouwbaarheid en trouw. Woord en daad zijn in het leven van de Heer een volkomen eenheid. De leerlingen mogen die trouw van Christus met geloof, hoop en vooral veel liefde beantwoorden.

Maria als de eerste rank

Wij zijn de meimaand begonnen. Traditioneel binnen onze Kerk, en heel bijzonder ook binnen het bisdom van 's-Hertogenbosch, de Mariamaand. Maria als de eerste rank aan de wijnstok. Zij laat zich door Christus voeden en heeft zijn trouw beantwoord door zelf trouw te zijn tot bij het kruis. Beschikbaarheid, dienstbaarheid en bescheidenheid zijn de vruchten die in het leven van de moeder van de Heer oplichten.

Vanwege de coronacrisis kunnen wij helaas de festiviteiten van de Mariamaand maar in beperkte kring vieren. De bisschoppen hebben bepaald dat maximaal 10% van de zitplaatsen in onze kerken tijdens vieringen mogen worden gebruikt door gelovigen. Maar de meimaand blijft, ook in deze lastige tijd, Mariamaand. Ikzelf vierde afgelopen zondag de Eucharistie in de kathedraal nadat vrijdagavond de plebaan en vicaris Paul Verbeek van het bisdom van Breda de Mariamaand in de Sint Jan hadden geopend.

Dit jaar wordt stilgestaan bij Maria als degene die knopen ontwart. Op het eerste gehoor een wat vreemde devotie. Maar wie er wat langer over nadenkt, ontdekt een heel mooie vroomheid. Paus Franciscus ziet Maria als degene die ons kan helpen allerlei knopen in ons bestaan te ontwarren. Met name ook de knopen die onze band met Christus en onze goddelijke Vader blokkeren. Juist in deze meimaand mogen wij ons laten inspireren door het voorbeeld van Maria en vertrouwen op haar gebed.

Mgr. dr. Gerard de Korte